

17.8.2020

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun, XAMK:n kuuleminen sote- maakuntalausunnon valmistelussa

Maanantaina 17.8.2020 klo 18.40, Savonlinnan kaupungintalon valtuustosali

Kaupunginhallitus on kutsunut Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun edustajat kaupunginhallituksen kuultaviksi liittyen maakunta-/sotealueen lakiluonnoksen lausunnon valmisteluun.

Kaupunginhallitus on etukäteen esittänyt ammattikorkeakoululle seuraavat kysymykset:

- Miten Savonlinnan liittyminen Pohjois-Savoon vaikuttaisi XAMK:n Savonlinnan toimintaan?
- Mitkä ovat edellytykset sille, että sairaanhoitaja- ja jalkaterapia sekä fysioterapiakoulutusta voidaan jatkaa Savonlinnassa?

Kuulemisessa ovat paikalla kaupunginhallitus, valtuuston puheenjohtajisto sekä valtuustoryhmien puheenjohtajat, kaupunginjohtaja, hallintojohtaja-kaupunginlakimies sekä hallintopäällikkö.

Kuuleminen on osa kaupunginhallituksen 17.8.2020 § 299 käsittelyä.

Ammattikorkeakoulun hallituksen puheenjohtaja Jyrki Koivikko, rehtori Heikki Saastamoinen ja vararehtori Kalevi Niemi selostivat XAMK:n vastauksia kysymyksiin sekä muita näkökulmia asiaan liittyen. Vastaukset on liitetty muistioon liitteenä 1.

- Ammattikorkeakoulun olemassaolo on ydinasia Savonlinnan kehittymiselle.
- Savonlinnan siirtyminen osaksi Pohjois-Savoa muodostaisi XAMK:n toiminnalle merkittävän riskin.
- Ammattikorkeakoulun näkökulmasta on huomioitava riskit koulutuksen rahoituksesta, mikäli Savonlinna suuntautuu Pohjois-Savon maakuntaan:
 - huomioitava rahoitusmallin muutos
 - ymmärrettävä TKI-toiminnan ja koulutuksen rahoituksen yhteys, TKI-rahoituksen osuus ansainnasta korostuu
 - ottaen huomioon opiskelijoiden suhteellisen suuremman määrän ja EU-rahoituksen suhteellisesti pienemmän määrän, Pohjois-Savon edellytykset korkeakoulutuksen tukemiseen ovat jo nykyisellään heikommat kuin Etelä-Savossa
 - Savonlinnan kampukseen kohdistuva ulkopuolisen TKI-rahoituksen määrä on suhteellisen korkea, mikä oleellisesti lisää ministeriöltä saatavaa rahoitusta
 - Savonlinnan kampuksen toiminta on kuitenkin nyt vuositasolla tarkastellen tappiollista noin 0,5 milj. euroa vuodessa
 - Pohjois-Savossa koulutuksen rahoituksesta kilpailee useampia koulutuksen järjestäjiä: Itä-Suomen yliopisto, Savonia ammattikorkeakoulu, Humanistisen ammattikorkeakoulun kampus sekä erillisiä tutkimuslaitoksia
 - rahoitusperusteet tulevat maakunnista, paineet koulutusalojen lakkaamisesta tulee ministeriön suunnalta

- Pohjois-Savossa rahoitusta hakevat Kuopion lisäksi myös Varkaus ja Iisalmi, Etelä-Savossa Pieksämäki ei hae
- jos XAMK:n ulkopuolinen TKI-rahoitus Savonlinnassa laskisi, syventäisi se nopeasti kampuksen tappiota. Mikä olisi tuolloin muiden XAMK:n omistajien halu rahoittaa omien kampuksiensa tuotosta Savonlinnan kampusta oman kampuksen sijaan?
- Kuitulaboratorio ei ole pelkästään Savonlinnaan varten vaan asiakkaita on koko maasta
 - kuitulaboratorion on kokonaisuus, johon linkittyy mm. insinöörikoulutus
- Taloudellisten riskien lisäksi on huomioitava hanketoiminnan hankaloituminen käytännön tasolla
 - yhteistyö vaatisi rinnakkaishankkeet, jotka olisi valmisteltava rinnakkain ja joihin täytyisi erikseen koota toimijat ja rahoittajat molemmista maakunnista ja joista vielä senkin jälkeen päätettäisiin erikseen molemmissa maakunnissa
 - yli maakunnalliset hankkeet ovat vaikeita
- Sairaanhoidojakoulutus ei ole uhattuna, mikäli 24h päivystystä ei ole Savonlinnassa.
- XAMK:n toiminta Savonlinnassa on kehittynyt positiivisesti ja tuki kompensatiokoulutuksiin on ollut vahvaa Mikkelistä.
- Mikäli Savonlinna siirtyy osaksi Pohjois-Savoa XAMK:n edellytykset ylläpitää Savonlinnan kampusta heikkenevät johtuen rahoitusedellytysten heikentymisestä.

Muistion laati

Seija Hytönen
hallintopäällikkö

14.8.2020

Savonlinnan kaupungille

VASTAUKSET KAUPUNGIN MAAKUNTAA KOSKEVIIN KAHTEN KYSYMYKSEEN

Tähän muistioon on kirjattu Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun vastaukset Savonlinnan kaupungin ammattikorkeakoululle esittämään kahteen kysymykseen.

Miten Savonlinnan liittyminen Pohjois-Savoon vaikuttaisi Xamk:n Savonlinnan toimintaan?

Savonlinnan liittyminen Pohjois-Savoon muodostaisi Xamkin toiminnan jatkumiselle Savonlinnassa merkittävän riskin.

Pohjois-Savossa korkeakouluopiskelijoiden määrä väestöstä on suurempi kuin Etelä-Savossa. Kun jätetään huomiotta tutkijankoulutettavat on korkeakouluopiskelijoiden osuus koko väestöstä Pohjois-Savossa 5.3% ja Etelä-Savossa 3.7%.

	Etelä-Savo	Pohjois-Savo
Asukkaat 31.12.2019 (Tilastokeskus)	142 335	244 236
0-19 vuotiaat	24 998	48 590
20-14 vuotiaat	6 170	13 604
25-29 vuotiaat	6 285	14 445
Korkeakouluopiskelijat 2019 (Vipunen)	5 322	12 825
Amk	5 058	6 990
Yliopisto	264	5 835
Suhdelukuja		
0-19 vuotiaiden osuus väestöstä	17,6 %	19,9 %
20-24 vuotiaiden osuus väestöstä	4,3 %	5,6 %
25-29 vuotiaiden osuus väestöstä	4,4 %	5,9 %
Korkeakouluopiskelijoiden osuus 20-29 vuotiaista	42,7 %	45,7 %
Korkeakouluopiskelijoiden osuus koko väestöstä	3,7 %	5,3 %

14.8.2020

Kun katsotaan mikä on maakuntien 20-29 vuotiaiden asukasmäärän ja maakuntien korkeakouluopiskelijoiden suhde, niin Pohjois-Savossa korkeakouluopiskelijoita on tästä ikäluokasta 45,7% ja Etelä-Savossa 42,7%.

Tämä vertailu on olennaista sen vuoksi, että korkeakoulupaikkojen mitoitusta myös tulevaisuudessa tullaan peilaamaan maakunnassa jo olemassa oleviin koulutusmahdollisuuksiin.

Pohjois-Savossa ESR- ja EAKR-rahoitus ovat olleet kaudella 2014-2020 asukasta kohden yhteensä 608 euroa ja Etelä-Savossa 709 euroa. Tämä tieto on saatu Etelä-Savon maakuntaliitolta.

Varaudumme joka tapauksessa siihen, että EU:n aluekehitykseen kansallisesti jaettu rahoitus uudella ohjelmakaudella Itä- ja Pohjois-Suomeen ei ole yhtä edullinen kuin nykyisellään.

Ottaen huomioon opiskelijoiden suhteellisesti suuremman määrän ja EU-rahoituksen suhteellisesti pienemmän määrän, ovat Pohjois-Savon edellytykset tukea korkeakoulutusta jo nykyisellään selvästi heikommalla kuin Etelä-Savossa.

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun ja Etelä-Savon maakuntaliiton välille on vuosien kuluessa syntynyt luottamuksellinen ja hyvin toimiva suhde, jossa Xamkiin toimijana luotetaan ja sen toiminnan painopisteet, tuloksellisuus ja sisällöt tunnetaan. Esimerkiksi Xamkin TKI-toiminnan infraan Savonlinnassa osoitettu EAKR-rahoitus pohjautuu pitkälti tähän.

Xamkin toiminnot Savonlinnassa joutuisivat osana Pohjois-Savoa myös uuteen kilpailutilanteeseen. Maakunnassa on jo valmiiksi Itä-Suomen yliopisto, oma Savonia Ammattikorkeakoulu, Humanistisen ammattikorkeakoulun kampus sekä erillistutkimuslaitoksia.

On hyvin olennaisista tiedostaa, että Itä-Suomen yliopisto on Oulun yliopiston jälkeen suurin alueellista EU-rahaa hyödyntänyt/saanut yliopisto tällä ohjelmakaudella. Oma merkityksensä Savonlinnan kaupungin kilpailuasetelman kannalta tulisi olemaan myös sillä, että Pohjois-Savossa on ammattikorkeakoulun koulutus- ja tki-toimintaa Kuopion lisäksi myös kahdessa pienemmässä kaupungissa eli Iisalmessa ja Varkaudessa.

Taloudellisten riskien lisäksi hanketoiminta hankaloituisi myös käytännön tasolla. Mikäli Savonlinnan maakunta vaihtuu, yhteistyö Kuitulaboratorion ja 3K-tehtaan ja esimerkiksi Mikkelin kampuksen digi- tai ympäristöpuolen kanssa vaatii rinnakkaishankkeet, jotka täytyisi valmistella rinnakkain, joihin täytyy erikseen koota toimijat ja rahoittajat molemmista maakunnista, ja joista vielä senkin jälkeen päätetään erikseen molemmissa maakunnissa.

14.8.2020

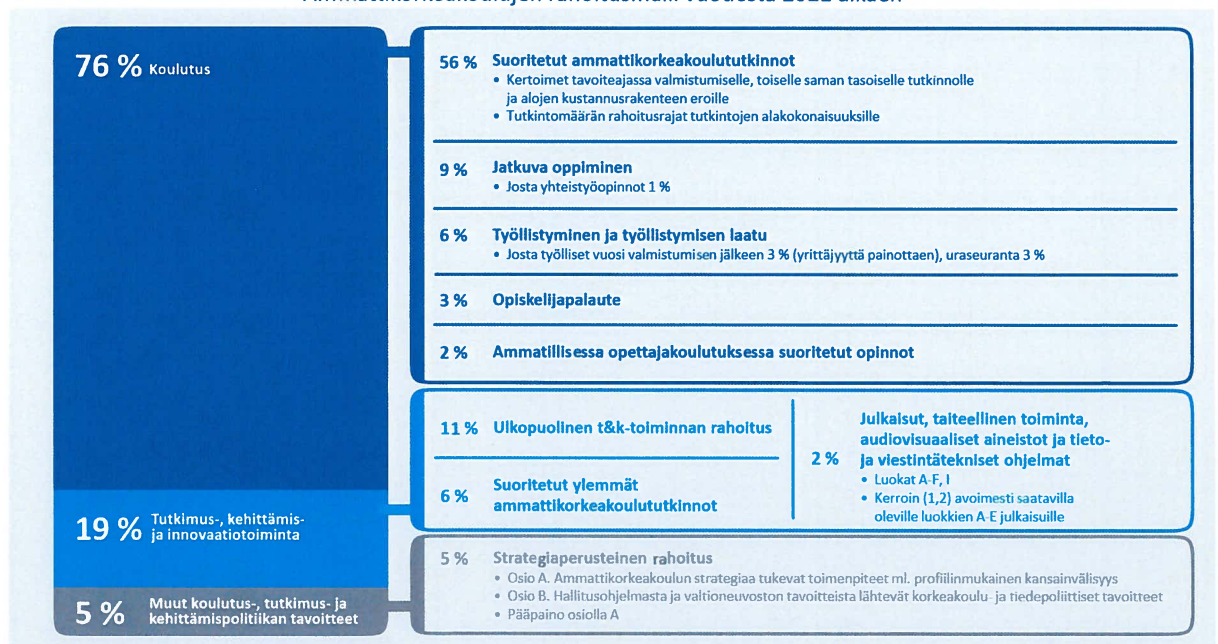
Näin ollen Savonlinnan siirtyminen osaksi Pohjois-Savoa muodostaisi Xamkin toiminnalle merkittävän riskin.

Tätä riskiä arvioitaessa on syytä ymmärtää TKI-toiminnan ja koulutuksen rahoituksen yhteys. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli muuttuu vuodesta 2021 alkaen ja muutoksen jälkeen TKI-toiminnan osuus ministeriön myöntämän rahoituksen perusteissa kasvaa merkittävästi.

Ammattikorkeakoulut käyttävät lähes kaiken rahoituksensa koulutuksen järjestämiseen TKI-hankkeiden pitkälti rahoittaessa itsensä. Sen sijaan koulutuksen rahoituksen riittäminen edellyttää onnistumista lukuisilla eri kriteereillä, joista osan, kuten ulkopuolisen TKI-rahoituksen määrä, liittymäpinta koulutukseen voi toiminnallisesti joskus olla epäsuora, mutta rahoituksellisesti se on välitön.

Xamkin Savonlinnan kampuksen toiminta on nyt vuositason tarkastellen tappiollista noin puoli miljoonaa euroa vuodessa. Näinkin hyvään tulokseen on päästy sillä, että Savonlinnan kampukseen kohdistuvat ulkopuolisen TKI-rahoituksen määrä on suhteellisen korkea, mikä oleellisesti lisää ministeriöltä saatavaa rahoitusta. Savonlinnan kampuksen meneillään olevien TKI-hankkeiden kokonaisvolyyymi on nyt peräti yhdeksän miljoonaa euroa. Kasvua vuosien 2017 ja 2019 välillä on ollut jopa 29%. Jos Xamkin ulkopuolinen TKI-rahoitus Savonlinnassa laskisi, syventäisi se nopeasti kampuksen tappiota.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli vuodesta 2021 alkaen

14.8.2020

Muiden Xamkin omistajien halu rahoittaa omien kampuksien tuotosta Savonlinnan kampusta oman kampuksensa sijaan on ymmärrettävästi erittäin alhainen. Näin ollen Xamk joutuisi nopeasti lakkauttamaan Savonlinnasta heikoimmin kannattavia koulutusohjelmiaan, joihin kuuluu kaikki kampuksella nyt järjestettävä insinöörikoulutus ja osa sosiaali- ja terveysalan koulutusta mukaan lukien sairaanhoitajakoulutus.

Erityistä huomiota ansaitsee se, että kompensaationa Savonlinnassa alkavat koulutukset saavat kompensatorahoitusta vain neljälle ensimmäiselle vuodelle. Sen jälkeen niidenkin jatkuminen perustuu toiminnan kannattavuuteen rahoitusmallilla ansaiten.

Mitkä ovat edellytykset sille, että sairaanhoitaja- ja jalkaterapia sekä fysioterapiakoulutusta voidaan jatkaa Savonlinnassa?

Koulutuksien jatkuminen millä tahansa kampuksella edellyttää toiminnan riittävää volyyymiä ja tuloksellisuutta.

Ammattikorkeakoulujen rahoitus perustui aluksi puhtaasti opiskelijamääriin, sen jälkeen pääosin opiskelijamääriin ja osin suoritettuihin tutkintoihin ja viime vuosina puhtaasti saavutettuihin tuloksiin opiskelijamäärän ollessa täysin rahoituskriteerien ulkopuolella. Opiskelijamäärällä on kuitenkin sikäli merkitystä, että opiskelijamäärän täytyy kussakin koulutuksessa olla riittävän suuri, jotta pääosin opiskelijoiden normiajassa suorittamista tutkinnoista tuleva tuotto riittää kattamaan oleellisen osan kustannuksista. Tässä on siis huomattava erityisesti se, että korkeakin aloittavien opiskelijoiden määrä on merkityksetön, mikäli opiskelijat eivät suorita opintojaan tutkintoon saakka. Lisäksi on oleellista, etteivät opintoajat veny yli normiajan.

Kuten yllä oleva rahoitusmalli osoittaa, muodostaa edellä kuvattu vain osan siitä rahoituksesta, mikä aiemmin tuli opiskelijamäärän mukaan. Jotta rahoitus koulutuksen järjestämiseen riittää, täytyy ansainnan onnistua myös mallin muilla osilla, joista kaikkein merkittävimmät ovat ulkopuolisen TKI-rahoituksen määrä ja jatkuvan oppimisen (avoimen ammattikorkeakoulun) opintopistesuoritusten määrä.

Tarkasteltaessa erityisesti kysymyksessä mainittuja koulutuksia, tulee lisäksi ymmärtää direktiivin terveysalan koulutukselta edellyttämä muuta koulutusta laajempi ja säädellympi harjoittelun määrä. Ymmärrettävästi tästä syystä on erityisesti sairaanhoitajakoulutusta Suomessa laajasti vain keskussairaaloiden läheisyydessä. Harjoittelu ei sinällään edellytä harjoittelupaikalta tällaista statusta, mutta se edellyttää riittävän lähellä koulutusta riittävän laajaa sairaalaa, jotta harjoittelu kaikilla erikoisaloilla on mahdollista. Jollei tämä toteudu, joutuvat opiskelijat suorittamaan harjoittelunsa muilla paikkakunnilla. Alan harjoittelun ollessa sairaaloissa jatkuvaa - ei esimerkiksi muun opetuksen lomakausiin keskittyvää - keskeyttäisi tämä muiden

14.8.2020

opintojen etenemisen ja saattaisi opiskelijan käytännössä tilanteeseen, joissa opintojen sujuva jatkaminen ajaisi vaihtamaan opiskelupaikkaa sellaiseen ammattikorkeakouluun, jonka läheisyydessä harjoittelun voi suorittaa.

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Jyrki Koivikko
Hallituksen puheenjohtaja

Heikki Saastamoinen
Toimitusjohtaja, rehtori